

Нестинарството влезе в списъка на ЮНЕСКО

По време на 4-та редовна сесия на Междуправителствения комитет на ЮНЕСКО за опазване на нематериалното културно наследство в Абу Даби, Обединени Арабски Емирства, бе оповестено официално вписването на нестинарството в Представителния списък на ЮНЕСКО с нематериалното културно наследство на човечеството. Целта е максималното съхранение и предаване на тази хилядолетна традиция на следващите поколения.

Вписването на нестинарството като втори български шедьовър след „Бистришките баби“ (2005 г.) в Представителния списък с нематериалното културно наследство е поредният голям успех на България в ЮНЕСКО. Това е несъмнено признание за страната ни, която през последните години се очерта като лидер в опазването на богатото нематериалното културно наследство на човечеството като непресъхващ извор на световното културно многообразие. Със специален проект „Нестинарството – послания от миналото“ в Абу Даби бе представена древната българска ритуална практика на изпълнение на обреден танц върху жаравата в деня на Св. Св. Константин и Елена, запазена до наши дни в село Българи в региона на Странджа планина. (Източник: Министерство на външните работи).

Корените на магическия ритуал върху огнената жаравата се крият в тракийската древност. Нестинарската общност е чужда на православната църква. Смята се, че нестинарството е християнизиран езически обред. Нестинарите вярват, че преклонението в божествената сила на слънцето и огъня е магия. Затова техният ритуал се извършва в мълчание. „Трябва да потушиш огъня в себе си, за да подчиниш на волята си истинската жаравата“, казва нестинарката Цветана Цъгова. Подготовката за танца става в „конака“, където се съхраняват

иконите на светците. След като се обиколи църквата три пъти, нестинарите започват танца си. Под звуците на тъпана нестинарите изпадат в транс и влизат в огъня. Още преди това краката им изстиват, стават ледени. Нестинарите навлизат в жаравата с пронизителен вик, като натискат стъпалата си във въглените и продължават да викат. Танцьорите танцуват, държейки украсената с цветя икона на Константин и Елена. Нерядко изпадналите в транс правят предсказания. Играещите с иконите в жаравата се явяват жреци, измолващи от Светока блага за всички. За тях наместник на Бога е св. Константин, наричан Светока или Великия баща. Той осигурява благоденствие, щастие, добруване и мир, когато е почитан. Медици са установили, че кожата на стъпалата на повечето нестинари е нежна и въпреки различната по продължителност игра

в огъня те не получават изгаряния. В България обичаят е запазен в автентичния си вид само в едно село в Странджа планината – Българи. В миналото „нестинарски“ села са още гръцките Кости и Бродилово, както и българските Граматиково, Сливарово и Кондолово. Подобни ритуали са известни и при някои други народи. Ритуалът е съществувал и в Китай, Япония, както при някои арабски племена в Алжир и Мароко. Изкуството на ходенето по жаравата владеели шамани в Мала Азия, Сибир, Африка, Америка и на някои острови в Тихия океан.

(М. З.)

